

2016 - anul COȘBUC (X):

„Fire de tort” pentru „MAMA” - de George Coșbuc - pe câmpul vast al publicisticii, pe care crește atâta spanac des și abundent ...

De la mamă a moștenit „Georgica popii – cum îi ziceau oamenii” talentul și pasiunea pentru poezie, ea reprezentând în lumea satului un model de preteasă: „inimă bună, iubitoare de Dumnezeu și româncă-flăcărată, care, în momente de bucurie ori întristare, era în stare să improvizeze doine, horii și satire de o rară frumusețe și adevărată valoare artistică, deși avea la bază numai școala primară de fete din Năsăud, unde o dusesse unchiul ei, vicarul de pie memorie Ion Marian” (Iuliu Bugnariu). Din cei doisprezece copii ai familiei Coșbuc au trăit doar șase: fetele Raveca, Elisabeta și Anghelina (măritate de tinere în satele vecine: Telciu, Salva și Feldru), Leon (fratele mai mare, stabilit în comuna vecină Leșu, ca preot paroh) și fratele mai mic Aurel (rămas pe curte, ajungând casier comunal în Hordou). George Coșbuc a cunoscut lumea satului într-o familie de preoți. După tatăl său, ce a învățat carte la Blaj, era descendent din zece generații de preot; după mamă - ce se trăgea tot dintr-o familie de preoți - era urmașul altor cinci generații de preoți. Astfel, universul familial era specific mediului cărturarilor, net diferit de traiul autentic țărănesc.

În 1893, apărea în Editura Librăriei „Socec”, la București, volumul „Balade și Idile”. Cea mai surprinzătoare poziție față de prima culegere de poezii a poetului o are chiar marele Caragiale, acesta afirmând cu multă convingere în „Moftul român” (23 iunie 1893): „Pe câmpul vast al publicisticii române, pe care crește atâta spanac des și abundent, a apărut, în sfârșit zilele acestea și un copac (...) tot mai sănătos și mai trainic, înfruntând gustul actual și vremea cu schimbările ei capricioase și făcând din ce în ce mai multă fală limbii noastre românești – un volum de balade și idile de George Coșbuc (...)”. La 28 de ani (în 1894), George Coșbuc creează una dintre cele mai frumoase poezii - „Mama” - cuprinsă în volumul „Fire de tort” (publicat abia în 1896), al doilea

din creația poetului. Dedicăm poezia „Mama” tuturor femeilor - de ziua lor - deoarece nu credem că există vreo mamă care nu s-a regăsit sau nu se regăsește în versurile marelui nostru poet:

*În vaduri ape repezi curg
Și vuiet dau în cale,
Iar plopi în umedul amurg
Doinesc eterna jale.
Pe malul apei se-mpletesc
Cărări ce duc la moară
Acolo, mamă, te zăresc
Pe tine-ntr-o căscioară.
Tu torci. Pe vatra veche ard,
Pocnind din vreme-n vreme,
Trei vreascuri rupte dintr-un gard,
Iar flacara lor geme:
Clipește-abia din când în când
Cu stingerea-n bătaie,
Lumini cu umbre-amestecând
Prin colțuri de odaie.
Cu tine două fete stau
Și torc în rînd cu tine;
Sînt încă mici și tată n-au
Și George nu mai vine.
Un basm cu pajuri și cu zmei
Începe-acum o fată,
Tu taci s-ascuți povestea ei
Și stai îngîndurată.
Și firul tău se rupe des,
Căci gînduri te frămîntă,
Spui șoapte fără de-nțeleș,
Și ochii tăi stau țintă.
Scapi fusul jos; nimic nu zici
Când fusul se desfîră ..
Te uiți la el și nu-l rădici,
Și fetele se miră.*

*O, nu! Nu-i drept să te-ndoiești!
La geam tu sari deodată,
Prin noapte-afară lung privești -
"Ce vezi? întreab-o fată."
- "Nimic... Mi s-a părut așa!"
Și jalea te răpune,*

*Și fiecare vorbă-a ta
E plîns de-ngropăciune.*

*Într-un târziu, nerădicînd
De jos a ta privire“-
Eu simt că voi muri-n curînd,
Că nu-mi mai sînt în fire...
Mai știi și eu la ce gîndeam?
Aveți și voi un frate...
Mi s-a părut c-aud la geam
Cu degetul cum bate.
Dar n-a fost el! ... Să-l văd venind,
Aș mai trăi o viață.
E dus, și voi muri dorind
Să-l văd o dată-n față.
Așa vrea poate Dumnezeu,
Așa mi-e datul sorții,
Să n-am eu pe băiatul meu
La cap, în ceasul morții!"
Afară-i vînt și e-nnorat,
Și noaptea e tîrzie;
Copilele ți s-au culcat
Tu, inima pustie,
Stai tot la vatră-ncet plîngînd;
E dus și nu mai vine!
Ș-adormi tîrziu cu mine-n gînd
Ca să visezi de mine!*

Este clar că – astăzi - atmosfera de epocă, cu fete torcând, este greu de imaginat, chiar în satele nemistuite de „civilizația urbană”. Dragostea, tristețea și îngrijorarea unei mame sfâșiate de dorul copilului, rătăcit prin locuri străine, răzbat prin lectura fiecărui vers; fiecare gest sau vorbă a mamei trădează o frământare sufletească reală, potențată și de zbuciumul naturii ce participă – în viziunea poetului – la toate trăirile oamenilor de la țară.

Și în această poezie regăsim sentimentele poetului, depărtarea de meleagurile natale și de părinți măcinându-i întreaga viață! La urma urmei, mama lui l-a ajutat și i-a îndrumat primii pași în lumea plină de farmec, de mituri și taine ale copilăriei, ce aveau să-l inspire pe George Coșbuc, în zămislirea creațiilor sale nepieritoare.

Liviu Rebreanu scria despre dorul lui Coșbuc de acasă: „un dor atât de mare, de parcă îi istovea sufletul și despre care pomenea în toate scrisorile către toți vechii prieteni și cunoscuți (...). Pe la noi se știa și se vorbea atât de mult despre dorul lui Coșbuc de-acasă, încît au început să se urzească diferite legende. Între altele se povestea mai stăruitor că, la moartea mamei sale, pe care a

iubit-o mai mult ca orice în lume, ar fi venit acasă, noaptea, peste munți, singur, îmbrăcat țărănește, ca s-o mai vadă o dată, măcar pe catafalc. (...)”

Cu adevărat remarcabile sunt imaginile vii ale satului și mamei, tablouri imprimare adânc în sufletul marelui poet. Iar astăzi poezia lui este mai actuală decât oricând, multe familii din mediul rural fiind destrămate sau răsfirate pe meridianele globului, în căutarea supraviețuirii și a unui trai mai bun.

Portretele lui Coșbuc și-au dovedit forța creației, timp de peste un secol, răscolind toate generațiile de cititori.

Aceste imagini de dragoste maternă au contribuit la recunoașterea poziției mamei în universul familial!

(va urma)

Marius Halmaghi

Sursa on-line:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2016-anul-cosbuc-x-fire-de-tort-pentru-mama-de-george-cosbuc-pe-campul-vast-al-publicisticii-pe-care-creste-atata-spanac-des-si-abudent-114755.html>

În: *Tribuna*, 06 martie 2016.

The screenshot shows the Tribuna.ro website interface. At the top, there is a navigation bar with links for 'Arhiva', 'Anunturi online', 'Tribuna sporturilor', 'Publicitate', 'Redactia', and 'Tipotrib'. To the right, there are links for 'E-mail', 'Telefon', and 'Facebook'. The main header features the Tribuna logo in red and the slogan 'Dintotdeauna pentru totdeauna!'. Below the header is a red navigation bar with categories: 'Eveniment', 'Actualitate', 'Stirile de pe strada mea', 'Sport', 'Cultura', 'Sanatate', 'Timp liber', 'Tribuna femeilor', and 'Descopera lumea'. The main content area displays a news article titled '2016 - anul COȘBUC (X): „Fire de tort” pentru „MAMA” - de George Coșbuc - pe câmpul vast al publicisticii, pe care crește atâta spanac des și abundent ...'. To the right of the article title are social media sharing buttons for Facebook (1 share), Twitter (0 tweets), and another Facebook share button (1 share). Below these buttons is a search bar labeled 'Cautare'. At the bottom of the article preview, there is a date and time stamp '06.03.2016 23:23', a view count '2825 vizualizari', and a comment count '0 comentarii'.